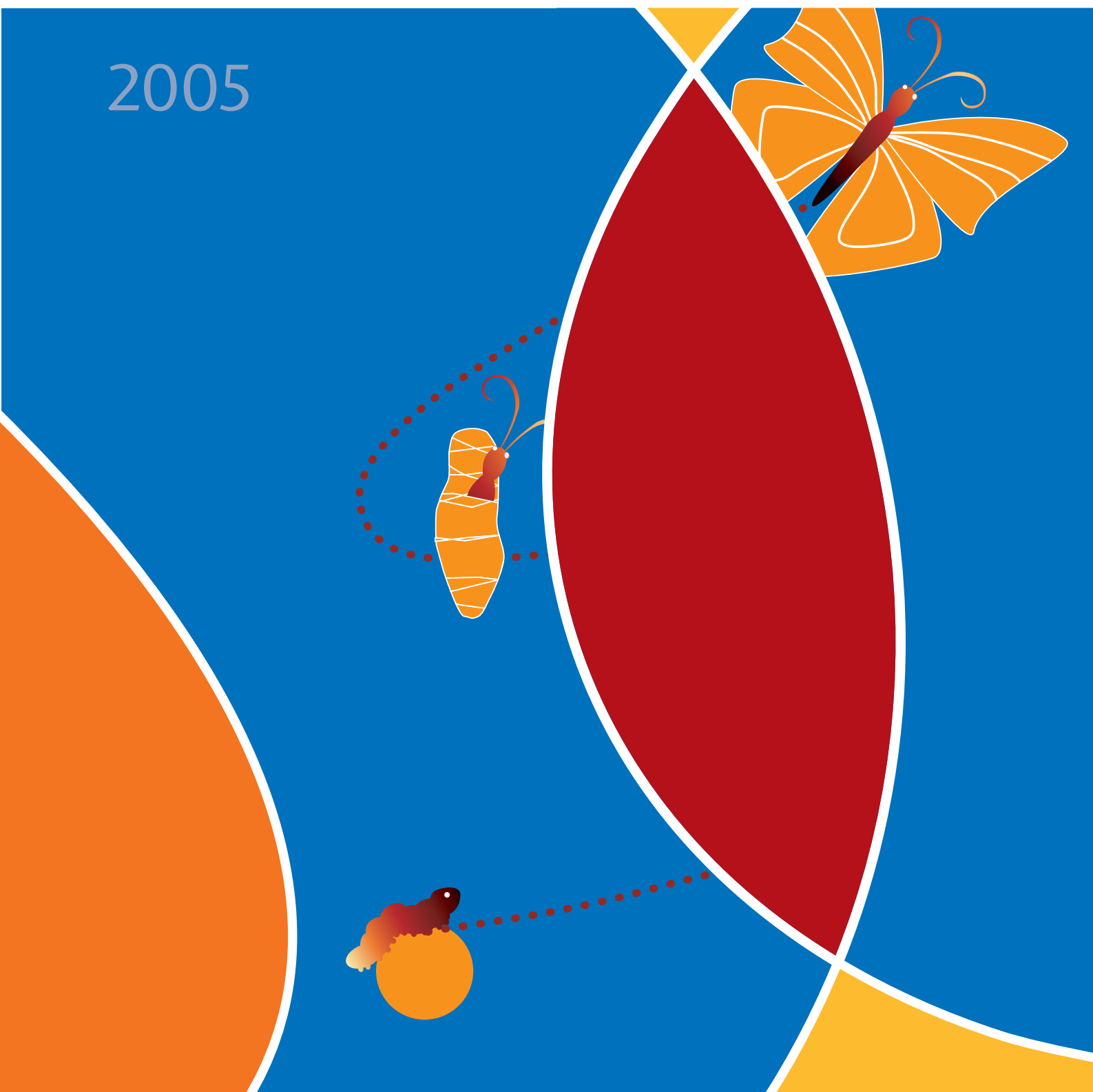

Faktorer för framgångsrik förbättring

Ett forskningsbaserat diskussionsunderlag för ledare och praktiker

JESPER OLSSON

2005

Faktorer för framgångsrik förbättring

I förändringsprojekt som syftar till att ändra praktiken har det visat sig att chanserna att lyckas ökar om vissa förutsättningar finns. Ju mer positiva svar som ges på nedstående påståenden ju större är chansen att projektet blir framgångsrikt. De brister som identifieras i ert projekt utgör underlag till diskussioner om vad som kan göras för att förbättra chanserna att lyckas.

Mer att läsa om modellen finner du i Olsson, J., J. Övretveit, et al. (2003). "Developing and Testing a Model to Predict Outcomes of Organizational Change." Q Manage Health Care Vol 12 (No 4): 230–249.

Planeringsfas

	Stämmer inte alls med hur det är i projektet	1	2	3	4	5	6	Stämmer fullständigt med hur det är i projektet
Resurser								
Tid avsätts för uppgiften		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har tillgång till attraktiva, stimulerande mötesplatser ¹		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har tillgång till de kompetenser som krävs i förhållande till utvecklingsarbetet ²		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillräckligt med pengar finns avsatt för det utvecklingsarbete vi skall genomföra		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Problemanalys								
Vi har försökt definiera de som berörs av problemet ³ och/eller dess potentiella lösning		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medarbetare har erfarenhet av problemet i vardagen		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har försäkrat oss om att utvecklingsprojektet inte innehåller dolda syften ⁴		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det finns 'objektiva' data som belyser och stödjer potentialen, och betydelsen för våra kunder, av att problemet blir löst		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Projektteamet								
Förbättringsteamet nyttjar fortlöpande kommunikationskanaler till berörda medarbetare samt berörda formella och informella ledare		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förbättringsteamet består av medarbetare som representerar hela det system som berörs av arbetet och har mandat att driva förändringsarbetet i detta system (systemet avgränsas av syftet med förbättringsarbetet ³)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förbättringsteamet förfogar, kan disponera, över förbättringskompetens ⁵ och resurser		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förbättringsteamet har aktivt förvissat sig om att det har förstått sin uppgift gentemot kollegor och uppdragsgivare		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1 Lokaler med plats för hela teamet att träffas, använda gula lappar, blädderblock, inte bli störda.

2 T ex om projektet är att minska tiden till trombolysbehandling för hjärtinfarkter så bör kanske både medicinsk-, omvårdnads- och ambulanskompetens ingå i teamet.

3 T ex om projektet vill minska tiden till trombolysbehandling hos hjärtinfarkter så bör man fundera igenom var i systemet man vill arbeta med problemet. Om problemet definieras så att det startar i ambulansen och slutar vid hia bör personal från ambulans, akm, hia, ev någon patient delta i proj. Om problemet däremot definieras som att det startar på akm så behöver inte ambulanspersonalen involveras.

4 Ett exempel på dolt syfte kan vara om tex ledningens egentliga avsikt är att avskeda medarbetare och spara pengar medan de utåt säger att tanken med projektet är att förbättra vården.

5 Förbättringskompetens handlar om kunskapen att kunna driva ett lärande förändringsarbete med hjälp av olika metoder och verktyg. T ex partetodiagram, småskaliga tester (PDSA), göra diagram över tid, hur man formulerar syften, mål och identifierar mätpunkter för detta etc

Genomförandefas

	Stämmer inte alls med hur det är i projektet	1	2	3	4	5	6	Stämmer fullständigt med hur det är i projektet
Projektinitering								
Det finns en tydlig start och beräknat slut för förbättringsarbetet		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Det finns en tydlig och synliggjord projektplan t ex avseende avstämningspunkter, klara roller, fortlöpande information, förväntat ökat värde etc		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Förbättringsarbetet bygger på utmanande men realistiska mått och mål utformade i dialog med ledare		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Högre ledning eller annan för förbättringsprojektet signifikant ⁶ person har gjort det tydligt att status quo inte är ett alternativ		☐	☐	☐	☐	☐	☐	

Studera, lär

	Stämmer inte alls med hur det är i projektet	1	2	3	4	5	6	Stämmer fullständigt med hur det är i projektet
Återföring								
Återföring från förbättringsprojektet ges för att lära inte för att döma		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vi kan snabbt visa på konkreta resultat som en konsekvens av förändringen		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Det som görs i förbättringsarbetet kommuniceras (av signifikanta personer) till resten av organisationen		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vi har tydliga resultatkriterier som kan indikera om en förändring är en förbättring		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Reflektion och lärande								
Förbättringsarbetet känns lustbetonat och ger en bild av framtiden som föder en vilja att gå vidare		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vi är beredda att stödja medarbetares personliga lärande i förbättringsarbetet genom träning i praktiken		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vi har beredskap och vilja till lokal anpassning av förändringsidéer, koncept, mål etc		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
De som är berörda av förbättringsarbetet har tid att reflektera och lära		☐	☐	☐	☐	☐	☐	

⁶ Signifikant person är någon som har legitimitet och är ansedd av de som är involverade i problemet och dess lösningar. Detta måste inte nödvändigtvis vara någon i linjeorganisationen.

Läs mer om strategiska faktorer för att lyckas med förändringsarbete

Olsson, J. (2005). *Factors for Successful Improvement of Swedish Healthcare*. Medical Management Centre. Stockholm, Karolinska Institutet: 150, Thesis

Kultur och arbetsklimat för våra idéer

	Stämmer inte alls med hur det är i projektet	1	2	3	4	5	6	Stämmer fullständigt med hur det är i projektet
Kultur								
Vi diskuterar de gemensamma värderingarna ⁷	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritiska kolleger blir respektfullt bemötta; man kan ta och ge kritik på ett respektfullt sätt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I förbättringsarbetet finns ett förhållningssätt, som uppmuntrar risktagande och experimenterande, en anda som tillåter att det kan gå fel, men att man lär av dessa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medarbetare som tänker i nya banor uppmuntras och ses som en tillgång	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Delaktighet medarbetarna								
Medarbetare är beredda att personligen offra ⁸ , och ge upp, någonting för att förändringen skall fungera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alla medarbetarna utnyttjar sin möjlighet att påverka	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De som berörs av förändringen/förändringarna tillåts vara delaktiga i tolkningen av mål, idéer och förändringens innebörd.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medarbetare förstår varför en viss lösning väljs samt vad den kan innebära för dem själva och för systemet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
All information om förändringsarbetet är lättillgänglig och arenor ⁹ för dialog finns	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensam plattform								
De delar av verksamheten som berörs av förbättringsarbetet har en tidigare historia och erfarenhet gällande framgångsrika förbättringar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De personer som berörs av förbättringsarbetet har en gemensam syn på hur problemlösningsprocessen ser ut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förbättringskompetens finns i organisationen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De som berörs av förbättringsarbetet har gemensamma målbilder och visioner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ledarskap som är för bättring								
Ledarskapet har förmågan att hålla samman (fokusera) och prioritera i systemet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ledare ¹⁰ som är ansedda och aktade av dem som berörs av förbättringsarbetet frågar efter hur det går och ger återföring	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ledare har ett personligt, aktivt och synligt engagemang i förbättringsarbetet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Chefer vågar låta andra leda förbättringsarbete	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förändringstryck (känner vi, upplevs)								
Medarbetarna är missnöjda: Det fungerar inte som vi gör idag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunderna är missnöjda	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
För oss betydelsefulla (ansedda, aktade) aktörer/verksamheter är bättre än vi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den allmänna känslan är att resurserna tryter (kompetens & människor) – Något måste göras!	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7 Diskussioner om gemensamma värderingar kan handla om: Hur ser vi på- våra kunder, -våra processer, -allas delaktighet, -olika typer av resultat, vad menar vi med ständiga förbättringar.

8 Att offra någonting kan t ex innebära att låta någon personalkategori göra något som tidigare varit förbehållen någon annan.

Det kan handla om att kompromissa bort delar av din makt eller någon käpphäst, till förmån för systemets bästa.

9 Arenor för dialog kan t ex vara avdelnings-/klinik möten, arbetsgrupper, i fika rummet, diskussionsforum på intranätet.

10 Detta kan vara både formella och informella ledare